

Turka Viktor Mykolaiovych - teacher of physics of higher category, Head of the Electrotechnical Department, Sloviansk Energy and Building Technical School (Sloviansk, Ukraine).

Рябко Аліна Едуардівна – студентка фізико-математичного факультету ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ, Україна). E-mail: ryabkoalina@yandex.ru

Ryabko Alina Eduardivna – student of the Physics and Mathematics Department of the State Pedagogical University «Donbas State Pedagogical University» (Sloviansk, Ukraine). E-mail: ryabkoalina@yandex.ru

УДК 378.147.111:811.61.2

РОЛЬ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА В ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ НАПИСАННЯ НАУКОВИХ РОБІТ

Л. К. Лисак, В. А. Григор'єва

У статті визначено структуру діяльності наукового керівника й обґрунтовано роль наукового керівництва в підвищенні якості написання наукових праць. Визначено, що саме комунікаційна діяльність наукового керівника передає секрети наукової творчості, формує мотивацію студентів до наукової діяльності. Наголошено на важливості культури усного наукового мовлення молодих дослідників, основними комунікативними ознаками якого є змістовність, правильність, чистота, естетичність, доступність, точність, логічність, послідовність, багатство тощо. Звернено увагу на традиційний мовний етикет наукових праць щодо вживання конструкцій із займенниками. Автори акцентують увагу на тому, що доцільним для молодих науковців є ведення словника наукового мовлення, в якому подаються приклади словосполучень, які поширені в наукових текстах. Зазначено, що науковий керівник лише допомагає студентові зорієнтуватися, але не виконує роботу за нього. Стосунки в системі «студент – науковий керівник» є тією психологічною цариною, де вперше розгортається особистісне самоствердження майбутнього фахівця. Талановитий науковий керівник створює своєрідну наукову атмосферу змагання, що сприяє активному формуванню в студентів навичок науково-дослідної діяльності, а вдало проведені науковим керівником консультації є запорукою успішного написання студентами наукових праць. Плануючи консультаційні заняття, науковий керівник, насамперед,

повинен реалізувати свої обов'язки в таких завданнях: надавати допомогу під час вибору теми дослідження, розробки плану наукової роботи; аналізувати зміст, висновки й результати розвідки; визначати поетапні терміни виконання роботи; контролювати написання робіт.

Ключові слова: науковий керівник, наукове мовлення, мовний етикет, наукові праці.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Науково-дослідницька робота – найважливіша складова сучасного вишу, необхідний компонент підготовки висококваліфікованих фахівців. У положеннях Європейської асоціації університетів акцентується увага на тому, що вишам III–IV рівня акредитації варто формувати у студентів навички науково-педагогічного мислення. На нашу думку, ефективність цих вимог можлива лише за умови вмілого керування науковою діяльністю студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про роль наукового керівника як найважливішого чинника в організації науково-дослідної роботи студентів наголошується в низці робіт багатьох дослідників (В. Мухіна, Т. Марініна, Н. Соловйова, Г. Кловак, О. Микитюк, З. Сазонова, А. Козлов, О. Глушенко, В. Сластьонін, В. Загвязинський та ін.), проблема педагогіки вищої школи є основою розвідок як вітчизняних, так і зарубіжних науковців (А. Алексюк, С. Вітвицька, А. Глузман, М. Євтух, А. Кузьмінський, О. Пехота та ін.). Разом з тим огляд наукових досліджень засвідчує, що наукове керівництво не знайшло на сьогодні глибокого педагогічного обґрунтування в науковій літературі.

Мета дослідження – визначити структуру діяльності наукового керівника й обґрунтувати роль наукового керівництва в підвищенні якості написання наукових робіт.

Виклад основного матеріалу дослідження. У структурі діяльності наукового керівника ми розглядаємо компоненти, які розроблені Н. Кузьміною й уточнені для викладача ВНЗ З. Есаревою, а саме: гностичний – пов'язаний, насамперед, з аналізом керівником цілей наукової роботи студентів та засобів їх досягнення; проектувальний – перспективне планування наукової діяльності як керівника, так і студентів; конструктивний – уміння вибирати види робіт, які сприяють формуванню навичок наукової діяльності, визначати пріоритети в науковій діяльності, передбачати самостійну діяльність студентів на заняттях, яка націлена на формування їхньої дослідницької культури; організаційний – конкретна

організація взаємодії наукового керівника зі студентом на основі певних принципів, правил та приписів, яким діяльність наукового керівника має відповідати; комунікативний – визначається особливістю стосунків, які складаються між студентом і керівником під час написання наукової роботи (Вітвицька, 2003).

Вітчизняні та зарубіжні дослідники теорії комунікації (Л. Баркер, А. Брудний, В. Вишняков, В. Іванов, О. Леонтєв, О. Хольсті та ін.) визначають такі умови успішної комунікації наукового керівника: емоційність; толерантність і рефлексія; глибоке пізнання тих, хто сприймає інформацію; вибір оптимального стилю передачі інформації; дотримання етичних норм.

Вважаємо, що саме комунікаційна діяльність наукового керівника передає секрети наукової творчості, формує мотивацію студентів до наукової діяльності.

Одним із завдань наукового керівника, на нашу думку, є успішне планування консультаційних занять, які допоможуть молодому дослідникові в написанні наукових робіт.

Плануючи консультаційні заняття, науковий керівник, насамперед, повинен реалізувати свої обов'язки в таких завданнях: надавати допомогу під час вибору теми дослідження, розробки плану наукової роботи; аналізувати зміст, висновки й результати розвідки; визначити поетапні терміни виконання роботи; контролювати написання робіт.

Зазвичай керівництво науковою роботою полягає в тому, що це індивідуальна форма науково-педагогічної діяльності, яка спрямована безпосередньо на формування у студентів практичних умінь та навичок проектування, підготовки, здійснення, оформлення та презентації результатів наукового дослідження.

Науковий керівник повинен приділити пильну увагу культурі усного наукового мовлення студентів, основними комунікативними ознаками якого є змістовність, правильність, чистота, естетичність, доступність, точність, логічність, послідовність, багатство тощо. Усі ці компоненти, як засвідчує М. Пентилюк (1994), підпорядковуються досконалому володінню нормами літературної мови.

Так, наприклад, варто акцентувати увагу студентів на тому, що розділові знаки виконують певні інтонаційні відтінки, тому готуючись до усного оприлюднення роботи, потрібно знати правильність логічного наголошення за рахунок підвищення або зниження тону (Головатий, 2002).

Одна із помилок наукового мовлення – недотримання традиційного мовного етикету наукових праць. Під час висловлення власної думки студенти вживають конструкції, які властиві для творчих робіт художнього

стилю, зокрема: *на мою думку, я вважаю, я дослідив, хочу зробити висновки*, що неприпустимо для наукового мовлення. Насамперед необхідно звернути увагу на традиційний мовний етикет наукових праць щодо вживання конструкцій із займенниками. Як засвідчує історія, займенники *я* і *ми* паралельно вживалися в текстах науково-гуманітарного напрямку до початку ХХ століття. Дослідниця І. Кочан (2008) зазначає, що авторське *я* в науковому мовленні замінилося на *ми* або іменником *автор* ще на початку ХХ століття. На жаль, і сьогодні в опублікованих працях молодих дослідників читаємо:

Я з'ясував, що величезна кількість сучасних українських прізвищ ... (Південно-Східна Україна, 2016, с. 273).

Моє дослідження направлене на пошук ... (Південно-Східна Україна, 2016, с. 122).

Я вважаю своїм найвищим обов'язком ... (Південно-Східна Україна, 2016, с. 126).

Підводячи підсумки, можу сказати ... (Південно-Східна Україна, 2016, с. 253).

Це, насамперед, неправильне формування наукового мовлення молодих дослідників науковими керівниками, які зазначені співавторами статей. Варто було написати:

Ми з'ясували, що величезна кількість сучасних українських прізвищ.../Нами було з'ясовано, що величезна кількість сучасних українських прізвищ.../Автор/автори статті з'ясував/з'ясували, що величезна кількість сучасних українських прізвищ...

Це дослідження спрямоване.../Наше дослідження спрямоване ...

Вважаємо найвищим обов'язком ...

Підбиваючи підсумки/підсумовуючи, можемо зазначити ...

Використання в науковому тексті займенників «*він*», «*вона*» замість прізвищ дослідників іноді буває некоректним, адже в наукових працях подаються ініціали, прізвища ж не всі ототожнюють стать, наприклад: Н. Бабич, М. Скаб, С. Дорошенко. Тому одне із завдань для молодих дослідників під час опрацювання літератури для окресленої теми майбутньої наукової статті є пошук імен та по батькові науковців для визначення статі, хоча прізвища типу Іванов, Ковальова такого пошуку не потребують.

Культура наукового мовлення, як і мовлення будь-якої сфери, потребує правильності. З огляду на це поширеними є стилістичні помилки

у назвах семантичних блоків наукової роботи. Так, роботи студентів, надіслані на студентську конференцію «Економіко-гуманітарні проблеми сьогодення», що проводилась у Донбаській національній академії будівництва і архітектури 23 листопада 2017 року, були насичені, на жаль, такими конструкціями:

Актуальність даного дослідження ...

Ціль дослідження ...

Задачі дослідження ...

Виклад основного матеріалу даного дослідження ...

Варто було написати:

Актуальність цього дослідження/Актуальність дослідження/Актуальність окресленого дослідження ...

Мета дослідження

Завдання дослідження ...

Виклад основного матеріалу цього дослідження/Виклад основного матеріалу зазначеного дослідження.

Слова *дані, ціль, задачі* є в українській мові, але вони мають інше лексичне значення, наприклад: на диску зберігаються комп'ютерні *дані*; влучив у *ціль*; математичні, фізичні, логічні *задачі*.

Мовним недоліком студентських наукових робіт є суржик, наприклад:

тезиси, на кінець, примінити, вияснити, витікає, в кінці кінців, і тому подібне...

Правильно:

тези, отже, застосувати, з'ясувати, впливає, зрештою/нарешити/вирішити-реши, і таке інше...

У багатьох дослідницьких студентських роботах, оприлюднених на зазначеній вище конференції, часто використовується словосполучення у *першу чергу*, наприклад:

У першу чергу завдяки їх універсальному національному характеру ...

Це, у першу чергу, формує їхнє мислення ...

Потрібно, у першу чергу, навчитися культури мовлення ...

Дослідники культури наукового мовлення радять не використовувати словосполучення у *першу чергу*, замінивши його на синоніми *насамперед, передусім, найперше*.

Варто було написати:

Передусім, завдяки їхньому універсальному національному характерові ...

Це, насамперед, формує їхнє мислення ...

Потрібно, найперше, навчитися культури мовлення ...

Цілком погоджуємося з лінгвостилістом Олександром Сербенською, яка пропонує запровадити термін «екологія наукової мови». На нашу думку, є доцільним для молодих науковців складання словника наукового мовлення, в якому подаються приклади словосполучень, що поширені в наукових текстах. Такий словник може складатися, наприклад, з таких розділів:

1. Неправильно

Представлено на рисунку

Приведено в таблиці

Піднята проблема

Привести приклад

Область науки

Правильно

Подано на рисунку

Наведено в таблиці

Порушена проблема

Навести приклад

Галузь науки

2. Російський вислів

Подвергать сомнению

Оказывать воздействие

Служить примером

Український вислів

Висловлювати сумнів

Впливати

Бути за приклад

3. Використання частин мови у наукових текстах

Займенник

Неправильно

Їх погляди

Ні одного разу

З других свідчень

Правильно

Їхні погляди

Жодного разу

З інших свідчень

Отже, науковий керівник – це той, хто керує науковою діяльністю студента, з висоти власного досвіду визначає шлях до запланованої мети.

Варто зазначити, що науковий керівник лише допомагає студентові зорієнтуватися, але не виконує роботу за нього. Стосунки в системі «студент – науковий керівник» є тією психологічною цариною, де вперше розгортається особистісне самоствердження майбутнього фахівця,

розвивається його професійна самосвідомість, засвоюється модель діяльності (Пашенко, Дорошенко та Заноздра, 2010, с. 215).

На думку В. Мухіної (2006, с. 23), спілкування з науковим керівником дозволяє засвоїти його погляди на світ, роль, характер і рівень наукового дослідження, стандарти вимогливості й те, що називається «науковим смаком», що дозволяє з багатьох проблем виявити найбільш важливу й доступну для розробки.

Дослідниця І. Риданова (1998, с. 28) виділяє такі блоки професійних умінь педагога: соціально-психологічний, морально-етичний, естетичний, технологічний. Ці блоки, на наш погляд, є основою професійної компетентності наукового керівника, які реалізуються в умінні: презентувати себе як науковця; спрямовувати інтерес студентів на вивчення актуальних наукових проблем; навчити студентів культури наукового спілкування та наукової комунікації; розробити та реалізувати власну технологію підготовки науковців; поважати особистість студента; керуватися нормами наукової та педагогічної етики; захоплювати студентів науковою діяльністю та спілкуванням.

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Найважливішим аспектом формування особистості майбутнього вченого та конкурентоспроможного фахівця є науково-дослідна робота студентів. Написання тез, доповідей, наукових статей, курсових і дипломних робіт неможливе без мудрих порад досвідченого науковця-наставника.

Погоджуємося з дослідницею Т. Можаровою (2010), яка зазначає, що науковий керівник повинен бути в душі хоча б на часточку «філологом», прищеплюючи студентам любов до слова, адже: *philēō* – люблю, *logos* – слово. На нашу думку, складання студентами словника наукового мовлення допоможе уникати деформацій на фонетичному, лексичному і граматичному рівнях.

Вважаємо, що талановитий науковий керівник створює своєрідну наукову атмосферу змагання, що сприяє активному формуванню в студентів навичок науково-дослідної діяльності, а вдало проведені науковим керівником консультації є запорукою успішного написання студентами наукових праць.

Результати дослідження є підґрунтям для подальшої розробки підходів до розв'язання окресленої проблеми.

Література

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : методичний посібник для студентів магістратури. Київ : Центр навч. літератури, 2003. 316 с.

2. Головатий М. Ф. Навчи себе сам : навчально-методична розробка. Київ : МАУП, 2002. 120 с.
3. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навчальний посібник. Київ : Знання, 2008. 423 с.
4. Лисак Л. К. Роль наукового керівника в підвищенні якості написання курсових робіт з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)». *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки*. 2012. Вип. 20. С. 90–96.
5. Можарова Т. М. Культура наукового мовлення. *Вісник КДУ імені Михайла Остроградського*. 2010. Вип. 5 (64). Ч. 1. С. 169–173. URL : [http://www.kdu.edu.ua/statti/2010-51\(64\)/PDF_5_2010_ch1/169.PDF](http://www.kdu.edu.ua/statti/2010-51(64)/PDF_5_2010_ch1/169.PDF) (дата звернення: 17.12.2017).
6. Мухина В. С. Психологический смысл исследовательской деятельности для развития личности. *Школьные технологии*. 2006. № 2. С. 19–31.
7. Пашенко С. Ю., Дорошенко Т. Г., Заноздра О. І. Проблематика взаємовідносин між студентом та науковим керівником. *Вісник Запорізького національного університету: збірник наукових праць. Педагогічні науки*. 2010. № 2(13). С. 214–222.
8. Пентилок М. І. Культура мови і стилістика: Пробний підруч. для гімназій гуманіт. профілю. Київ : Вежа, 1994. 240 с.
9. *Південно-Східна Україна: зі стародавності у XXI століття* : збірник пошуково-дослідницьких робіт ІХ Всеукраїнської історико-краєзнавчої конференції учнівської молоді. Краматорськ : [б. в.], 2016. 444 с.
10. Риданова И. И. Основы педагогики общения. Минск : Беларуская навука, 1998. 319 с.

References

1. Vitvyckja, S. S. (2013). *Osnovy pedagoghiky vyshhoji shkoły [Basics of higher school pedagogy]: metodychnyj posibnyk dlja studentiv maghistratury*. Kyjiv: Centr navch. literatury (ukr).
2. Gholovatyj, M. F. (2002). *Navchy sebe sam [Teach yourself]: navchaljno-metodychna rozrobka*. Kyjiv: MAUP (ukr).
3. Kochan, I. M. (2008). *Linghivistychnyj analiz tekstu [Linguistic analysis of the text]: navchaljnij posibnyk*. Kyjiv: Znannja (ukr).
4. Lysak, L. K. (2012). Rolj naukovogho kerivnyka v pidvyshheni jakosti napysannja kursovykh robit z kursu «Ukrajinsjka mova (za profesijnym sprjamuvannjam)» [The role of research adviser in improving the quality of writing yearly essays on the course «Ukrainian language (for professional orientation)»]. *Vykładannja mov u vyshhykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zv'jazky. Naukovi doslidzhennja. Dosvid. Poshuky*, 20, 90–96 (ukr).
5. Mozharova, T. M. (2010). *Kuljtura naukovogho movlennja [Culture of scientific speech]. Visnyk KDU imeni Mykhajla Ostroghradsjkogho, 5 (64), 1, 169–173*. Retrieved from [http://www.kdu.edu.ua/statti/2010-51\(64\)/PDF_5_2010_ch1/169.PDF](http://www.kdu.edu.ua/statti/2010-51(64)/PDF_5_2010_ch1/169.PDF) (ukr).

6. Muhina, V. S. (2006). Psihologicheskij smysl issledovatel'skoj dejatel'nosti dlja razvitiya lichnosti [Psychological meaning of research for personal development]. *Shkol'nye tehnologii*, 2, 19–31 (rus).
7. Pashhenko, S. Ju., Doroshenko, T. Gh., & Zanozdra, O. I. (2010). Problematyka vzajemvidnosyn mizh studentom ta naukovym kerivnykom [Problems of the relationship between the student and the research advisor]. *Visnyk Zaporizkogo nacional'nogho universytetu: zbirnyk naukovykh pracj. Pedagoghichni nauky*, 2(13), 214–222 (ukr).
8. Pentyljuk, M. I. *Kuljtura movy i stylistyka [Culture of language and stylistics]: Probnij pidruch. dlja ghimnazij ghumanit. profilju* (1994). Kyjiv : Vezha, 1994. 240 (ukr).
9. *Pivdenno-Skhidna Ukrajina: zi starodavnosti u XXI stolittja: zbirnyk poshukovo-doslidnyckjykh robit IX Vseukrajins'koji istoryko-krajeznavchoji konferenciji uchnivskoji molodi [Southeast Ukraine: from the Ancient to the 21st Century: Collection of research works of the IXth All-Ukrainian Historical and Local Studies Conference of Students' Youth]* (2016). Kramators'k: [b. v.], 444 (ukr).
10. Rydanova I. I. (1998). *Osnovy pedagogiki obshhenija [Basics of Communication Pedagogy]*. Minsk: Belaruskaja navuka, 319 (rus).

РОЛЬ НАУЧНОГО РУКОВОДИТЕЛЯ В ПОВЫШЕНИИ КАЧЕСТВА НАПИСАНИЯ НАУЧНЫХ РАБОТ

Л. К. Лысак, В. А. Григорьева

В статье определена структура деятельности научного руководителя и обоснована роль научного руководства в повышении качества написания научных работ. Определено, что именно коммуникационная деятельность научного руководителя передает секреты научного творчества, формирует мотивацию студентов к научной деятельности. Подчеркнута важность культуры устной научной речи молодых исследователей, основными коммуникативными признаками которой являются содержательность, правильность, чистота, эстетичность, доступность, точность, логичность – последовательность, богатство и тому подобное. Обращено внимание на традиционный речевой этикет научных работ по употреблению конструкций с местоимениями. Авторы акцентируют внимание на том, что целесообразным для молодых ученых является ведение словаря научной речи, в котором подаются примеры словосочетаний, которые распространены в научных текстах. Отмечено, что научный руководитель помогает студенту сориентироваться, но не выполняет работу за него. Отношение в системе «студент – научный руководитель» является той психологической сферой, где впервые разворачивается личностное самоутверждение будущего специалиста. Талантливый научный руководитель создает своеобразную научную атмосферу соревнования, способствует активному формированию у студентов навыков научно-исследовательской деятельности, а удачно проведенные научным руководителем консультации являются залогом успешного написания студентами научных трудов. Планируя

консультационные занятия, научный руководитель, прежде всего, должен реализовать свои обязанности в следующих задачах: оказывать помощь при выборе темы исследования, разработки плана научной работы; анализировать содержание, выводы и результаты исследований; определять поэтапные сроки выполнения работы; контролировать написание работ.

Ключевые слова: научный руководитель, научная речь, речевой этикет, научные работы.

ROLE OF THE RESEARCH ADVISER IN IMPROVEMENT OF QUALITY OF WRITING SCIENTIFIC WORKS

L. K. Lysak, V. A. Hryhoreva

In the article the structure of the research adviser's activity is described and the role of scientific guidance in improvement of the quality of writing scientific works is substantiated. The authors mark out that the communication activity of the research adviser passes the secrets of scientific creativity, forms the motivation of students to scientific activity. They emphasize the importance of the culture of oral scientific speech of young researchers, the main communicative features of which are meaningfulness, correctness, purity, aesthetics, accessibility, accuracy, logicity, consistency, wealth, etc. Their attention is paid to the traditional language etiquette of scientific works on the use of constructions with pronouns. The authors emphasize that it is expedient for young scholars to conduct a vocabulary of scientific speech, which provides examples of phrases that are common in scientific texts. It is noted that the research adviser only helps students to orient, but does not do the work instead of them. Relationships in the «student – research adviser» system are the psychological ground where the personal self-affirmation of a future specialist is deployed for the first time. The talented research adviser creates a unique scientific atmosphere of the competition that promotes the active formation of students' skills in research activities, and his/her successfully conducted consultations is a guarantee of efficient writing of students' scientific papers. Planning scientific consultations, the research adviser should fulfil his/her duties in the following tasks: to assist in the choice of the research topic and the development of the plan of the scientific work; to analyze the contents, conclusions and results of the research; to determine phased terms of the work; to control writing of papers.

Key words: Research adviser, scientific speech, language etiquette, scientific works.

Лысак Лариса Костянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри гуманітарної підготовки, Донбаська національна академія будівництва і архітектури (м. Краматорськ, Україна). E-mail: lingvdonnaba@ukr.net

Lysak Larysa Kostyantynivna – Candidate of Philology, Associate Professor, the Head of the Department of Humanitarian Training, Donbas National Academy of Civil Engineering and Architecture (Kramatorsk, Ukraine). E-mail: lingvdonnaba@ukr.net

Григор'єва Віта Анатоліївна – аспірант кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ, Україна). E-mail: lingvdonnaba@ukr.net

Hryhoreva Vita Anatoliivna – the post-graduate student of the Department of Pedagogy and Methodology of Technological and Professional Education, the State Higher Educational Institution «Donbas State Pedagogical University» (Sloviansk, Ukraine). E-mail: lingvdonnaba@ukr.net

УДК 378.14

ОБНОВЛЕННЯ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ БАЗОВИХ ПОНЯТЬ

О. П. Лучанінова

У статті подано структурно-семантичний аналіз базових понять дослідження виховної системи закладу вищої технічної освіти на етапі її оновлення. Виховна система теж повинна володіти цілісними, інтегративними властивостями, завдяки яким виховання виконує свої функції в рішенні головної мети освіти – підготовки до життя. Кожна система має свої властивості та функціонує, досягаючи поставленої мети. У педагогіці відсутній єдиний концептуальний підхід науковців до вивчення цього педагогічного явища. У зв'язку з цим постає потреба в уточненні понятійного апарату, чіткішому визначенні цього терміна у процесі його практичного застосування.

Здійснені автором результати аспектного аналізу вітчизняної наукової літератури засвідчують, що теоретичне обґрунтування виховного процесу у закладі вищої технічної освіти розкрито на достатньому рівні, а цілісне теоретичне обґрунтування функціонування й оновлення виховної системи сучасного закладу вищої технічної освіти в Україні ще тільки набирає оберти. Автор встановив за допомогою тлумачного словника, словників із філософії, педагогіки, словника наукових термінів, сучасної української мови та інших, монографій і досліджень з педагогіки вищої школи певне семантичне поле для уточнення сутності, структури, характеристики основних дефініцій дослідження.

Автор спирається на наукову категорію «система», яка тлумачиться в педагогічній, довідковій літературі та наукових дослідженнях; подає зміст поняття «виховна система»,